

وجوه مختلف دیالوگ/طرق دستیابی به گفت‌وگو

مانند هر پدیده غریب دیگری با دیالوگ نیز باید آشنا شد. باید مفاهیم آن را درک کرد و کارکردهای آن را شناخت. کتاب «دیالوگ» بی‌شک یکی از بهترین کتابهای راهنما در این مسیر است.

مانند هر پدیده غریب دیگری با دیالوگ نیز باید آشنا شد. باید مفاهیم آن را درک کرد و کارکردهای آن را شناخت. کتاب «دیالوگ» بی‌شک یکی از بهترین کتابهای راهنما در این مسیر است.

به گزارش خیرنگار مهر، کتاب دیالوگ نوشته پیتر وُمک با ترجمه مژده ثامتی به همت نشر حکمت سینا منتشر شد.

دیالوگ مفهومی مهم و چندوجهی است. هم گونه‌ای فلسفی و کهن است و هم از مولفه‌های قالب درام و رمان. هم الگویی برای ارتباط نویسنده و خواننده است و هم مدخلی نظری به ماهیت زبان. دیالوگ در تمام این قالب‌ها با ادبیات و سر و کار دارد و تجرد و تجرمت‌مکتوب را با تعامل سیال گفت‌وگو، بر هم می‌زند.

پیتر ومک، در این کتاب به طور موجز و مشخص به وجوه مختلف دیالوگ می‌پردازد. طرق او برای دستیابی به این منظور عبارتند از:

- ارائه تاریخچه‌ای از قالب دیالوگ، از افلاطون تا رنسانس، عصر روشنگری و مدرن.

- پرداختن به نقش دیالوگ در صداهای چندگانه رمان و کارکرد دیالوگ بر صحنه.

- تأملی بر نظریه‌های دیالوگیسم میخائیل باختین.

- بررسی این عقیده که خود مطالعات ادبی، مستلزم برقراری دیالوگی با گذشته است.

این مطالعه عمیق و راهگشا، نقطه شروع مناسبی برای کندوکاو در باب پیچیدگی این قالب ادبی متنوع و حیرت‌انگیز خواهد بود.

در بخشی از یادداشت مترجم این اثر آمده است: دیالوگ، گفت‌وگو نیست یا صحیح‌تر آن است که بگوئیم، صرفاً گفت‌وگو نیست. دیالوگ و گفت‌وگو در ریشه، فریند و نتیجه تفاوت‌هایی دارند. ریشه‌شناسی یونانی کلمه دیالوگ شامل دو بخش است: «دیالوگ» که اغلب به اشتباه معادل «دو» برای آن آمده، در حالی که این کلمه به معنای در مقابل یا در عرض است و لازمه تحقق معنای آن وجود حداقل دو نقطه است. «لوگ» که ریشه لوگوس به معنای خرد یا اندیشه دارد. بنابراین دیالوگ یعنی در مقابل هم قرار گرفتن دست کم دو لوگوس یا دو اندیشه. در این فرایند، لوگوس‌های موجود، بیشتر است و ما شاهد خلق معنای جدیدی هستیم. این ریشه، فرایند و نتیجه در مورد گفت‌وگو صدق نمی‌کند.

ریشه گفت‌وگو شامل این دو بخش است: 1- con که برگرفته از com لاتین و به معنای با هم یا در کنار هم است. 2- versare که ریشه در versus به معنای علیه یا بر ضد دارد. در واقع، فرایند گفت‌وگو، دلالت بر در کنار هم قرار گرفتن کلامهای ضد دارد، نه در مقابل هم قرار گرفتن اندیشه‌های مختلف. نتیجه گفت‌وگو، نوعی کنار آمدن است، نوعی همراه شدن با دیگری. در گفت‌وگو، لزوماً شاهد خلق معنای جدیدی نیستیم. آنچه در اصل اتفاق می‌افتد، برنده شدن یک طرف بر دیگری و کنار آمدن بازنده و برنده است، البته در گذر زمان، کلمات همیشه به ریشه‌های خود وفادار نماندند و هر کدام بار دیگری دادند، اما همواره رگه‌هایی از اصالت خود را حفظ کرده‌اند. در ترجمه کلمات به زبانهای مختلف، توجه به این ریشه و اصالت حائز اهمیت است. زمانی که موضوع اصلی متنی، معطوف به وجوه مختلف و سیر تحول معنایی یک واژه یا مفهوم باشد، این اهمیت دوچندان می‌شود.

کتاب حاضر از آن دسته متون است. هم عنوان کتاب و هم محتوای آن، متمرکز بر دیالوگ است. متمرکز بر مفاهیم، مشتقات و ظرایف معنایی آن. از این رو در ترجمه کتاب، هیچ واژه‌ای را صحیح‌تر و مناسب‌تر از خود دیالوگ برای

dialogue و مشتقات آن نیافتم و از معادل‌های نه چندان دقیق گفت وگو و مکالمه برای آن پرهیز کردم. در اینجا واژه گفت وگو فقط برای conversation به کار رفته است.

اگر گفت وگو در جامعه ما دشوار است، دیالوگ امری غریب است. شاید مرحله در مقابل هم قرار گرفتن اندیشه‌های مختلف برای ما قرابت افراطی پیدا کرده، اما قطعاً به مرحله تولید معناهاى جدید از درون این تقابل، بسیار غریب ایم. ماندن در مرحله اول، صرفاً ائتلاف انرژی‌هاى مولد است. ایجاد دیالوگ یعنی به حرکت درآوردن این انرژی‌هاى محبوس و در نتیجه، خلق و حرکت رو به جلو.

مانند هر پدیده غریب دیگری با دیالوگ نیز باید آشنا شد. باید مفاهیم آن را درک کرد و کارکردهاى آن را شناخت تا در نهایت، وارد مرحله تمرین و اجرای آن شویم. کتاب پیش رو بی شک یکی از بهترین کتابهای راهنما در این مسیر است، البته مثل هر کتاب دیگری، این نیز صرفاً نماینده یک لوگوس یا اندیشه است. باشد که اندیشه‌های دیگری در این باب پیش آیند و در مقابل هم قرار گیرند و منجر به ایجاد دیالوگی درباره دیالوگ شوند.

فهرست تفصیلی این کتاب عبارت است از:

یادداشت مترجم

مقدمه

گونه دیالوگ

دیالوگ افلاطونی

دیالوگ رنسانس

دیالوگ روشنگری

دیالوگ مدرن

دیالوگ در رمان

گیومه

زبان دیالوگیک

دیالوگ درون رمان

دیالوگ زبانها

ایدئولوژی دیالوگ

دیالوگ در درام

نظر باختین درباره درام

درام خالص

دیالوگ به مثابه توهم

دیالوگ به مثابه کنش

ناخالصی های تئاتر

تئاتر روایی(اپیک)

دیالوگ در مطالعات ادبی

واسطه

فهم به مثابه دیالوگ

سنت و استعداد فردی

حیات دیگران

وارد شدن به گفت وگو

اصلاح نامه

کتاب شناسی

واژه نامه انگلیسی به فارسی

واژه نامه فارسی به انگلیسی

کتاب دیالوگ نوشته پیتر وُمک با ترجمه مژده ثامتی به همت نشر حکمت سینا در زمستان 1396 به بهای 24 هزار تومان منتشر شد.